

STM023:00/2023

VN/34791/2022

Hyväksytty palveluvalikoimaneuvoston kokouksessa 26.10.2023

Palveluvalikoimaneuvoston päätös

Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvoston päätös oireettoman henkilön panoraamaröntgentutkimukseen pääsyn kriteereistä tulehduspesäkkeen varhaiseksi to- teamiseksi tekonivelpotilaalla

Palveluvalikoimaneuvosto päättää säteilylain (859/2018) 111.2 §:n nojalla:

Soveltamisala

Tätä päätöstä sovelletaan säteilylain 111.1 §:ssä tarkoitetun kirjallisen perustelun laatimiseen oireettomalle henkilölle infektiokokkeksen varhaiseksi toteamiseksi tekonivelpotilaalle tehtävän panoraamaröntgentutkimuksen oikeutuksesta.

Päätös koskee terveydenhuoltolain (1326/2010) 1 §:ssä, Ahvenanmaan terveydenhuoltolain (landskapslag om hälso- och sjukvård) (2011:114) 1 §:ssä ja yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain (152/1990) 1 §:ssä tarkoitettujen terveydenhuollon palvelujen yhteydessä tehtäviä tutkimuksia.

Tätä päätöstä ei sovelleta tutkimukseen, joka on osa seulonnoista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (339/2011) säädettyä seulontaohjelmaa tai lääketieteellisestä tutkimuksesta annetussa laissa (488/1999) säädettyä lääketieteellistä tutkimusohjelmaa.

Kriteerit

Tekonivelen asentaminen tai asennettu tekonivel eivät ole yksistään riittäviä perusteita panoraamaröntgentutkimuksen tekemiselle infektiokokon varhaiseksi toteamiseksi oireettomalta henkilöltä.

Panoraamaröntgentutkimus on oikeutettu infektiokokon varhaiseksi toteamiseksi tekonivelpotilaalla, kun panoraamaröntgentutkimus on tarpeen osana hammaslääkärin tekemää suun terveydentilan arviota.

Voimaantulo

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 2023 ja on voimassa toistaiseksi.

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 2023

Puheenjohtaja Sirkku Pikkujämsä

Erityisasiantuntija Reima Palonen

STM023:00/2023

VN/34791/2022

Päätöksen saatavuus

[Tämä päätös perusteluineen ja valmistelumuistio](#) on julkaistu Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvoston kotisivuilla

<https://palveluvalikoima.fi/panoraamarontgentutkimus-tekonivelpotilas>

Liite Päätöksen perustelut

STM023:00/2023

VN/34791/2022

Liite

Päätöksen perustelut

Johdanto

Hampaiston ja leukojen alueen infektiosta osa on oireettomia eikä niitä havaita kliinisessä tutkimuksessa, mutta ne saattavat aiheuttaa ongelmia muualla elimistössä. Tämän vuoksi myös oireettomat infektiopesäkkeet on tärkeää diagnosoida ja hoitaa. Vahvaa tutkimusnäyttöä hammasinfektioiden ja tekonivelinfektioiden syy-seuraussuhteesta ei ole. Tätä oireettomille henkilöille tehtyä hampaiston ja leukojen alueen kuvantamisen oikeutusta ei ole aiemmin kansallisesti arvioitu.

Tausta

Joulukuussa 2018 voimaan tulleen säteilylain (859/2018) 111 §:n perusteella lääketieteellisen säteilyaltistuksen oikeutuksesta on laadittava kyseistä henkilöä koskeva erityinen kirjallinen perustelu silloin, kun oireettomaan henkilöön kohdistuva taudin varhaista toteamista varten tarvittava säteilyaltistus ei ole osa seulontaohjelmaa. Perustelun laatimisessa on noudatettava palveluvalikoimaneuvoston laatimia tutkimukseen pääsyn kriteerejä, mikä vaatimus koskee myös yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa tarkoitettuja terveydenhuollon palveluja. Säteilylaki on voimassa koko Suomessa Ahvenanmaa mukaan lukien. Säteilylailla pannaan täytäntöön säteilyturvallisuusdirektiiviä 2013/59/Euratom.

Hampaiston ja leukojen alueen infektiosta osa on oireettomia eikä niitä havaita kliinisessä tutkimuksessa, mutta ne saattavat aiheuttaa ongelmia muualla elimistössä. Tämän vuoksi myös oireettomat infektiotokukset on tärkeää diagnosoida ja hoitaa. Hammasperäiset bakteerit voivat aiheuttaa vakavia tulehduksia. Suun bakteerit leviävät hematogeenisesti paitsi verenkäissä toimenpiteissä myös normaalia suuhygieniaa ylläpidettäessä. Elinikäinen suun terveys on tärkeää tekonivelpotilaille infektioriskin minimoimiseksi.

STM023:00/2023

VN/34791/2022

Tavoitteet

Näiden kriteerien tarkoituksena on linjata panoraamaröntgentutkimuksen edellytyksiä. Nyt esitetyt kriteerit on laadittu tieteelliseen näyttöön perustuen oireettoman henkilön tulehduspesäkkeen varhaiseksi toteamiseksi tekonivelpotilaalla.

Vaikka sekä suomalaisissa että kansainvälisissä artikkeleissa todetaan tekonivelleikkaukseen menevillä potilailla potentiaalisia suun ja leukojen infektiota, tutkimusnäyttöä ei kuitenkaan löydy kaikilta osin riittävästi siitä, että hammasperäinen piilevä infektio olisi merkittävä syy proteesi-infektioihin.

Hammaslääkärin tekemä suun ja hampaiden tutkimus ja sitä täydentävä PTG-tutkimus voidaan tehdä leukojen alueella olevien tulehduspesäkkeiden havaitsemiseksi tekonivelpotilaalle ainoastaan, kun panoraamaröntgentutkimus on tarpeen osana hammaslääkärin tekemää suun ja hampaiden tutkimusta.

Suun alueen tutkimus on tarpeen myös monessa muussa yhteydessä. Terveystieteiden tutkimuskeskus ja palveluvalikoimaneuvosto tarkastelee kuvantamisen tarvetta ja antaa tarvittaessa lisää kriteerejä.